

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 339/2026-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/43/2024 z 28. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd označeným uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania v konaní o žalobe na obnovu konania. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zistení ústavného súdu (www.justice.gov.sk) vyplýva, že sťažovateľ (ako žalobca 1) a [REDACTED] ako (žalobca 2) podali na Okresnom súde Žilina proti žalovanej Obci [REDACTED] žalobu na obnovu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 19Cb/74/2014.

2.1. V tomto pôvodnom konaní sa žalobca 2 proti žalovanej domáhal zaplata 380 974,96 eur s prísl. na základe zmluvy o dielo, ktorej predmetom bola rekonštrukcia základnej školy uzatvorená medzi zhotoviteľom [REDACTED], a právny predchodcom žalovanej. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 8. novembra 2011 mala byť táto pohľadávka postúpená na žalobcu 2 (pod pôvodným názvom [REDACTED]). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že táto zmluva nebola nikdy uzatvorená a v priebehu konania žalobca 2 predložil inú zmluvu o postúpení pohľadávok z 21. júna 2010. Podľa okresného súdu tým podstatným spôsobom zmenil rozhodujúce

skutočnosti uvedené v žalobe, učinil zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a uznesením z 25. augusta 2017 okresný súd rozhodol, že táto zmena nie je prípustná. Z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 2 (ktorú odvodzoval zo zmluvy o postúpení pohľadávok z 8. novembra 2011) žalobu zamietol rozsudkom zo 16. januára 2018. Tento bol na základe podaného odvolania potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13Cob/174/2018 z 29. mája 2019. Odvolaním bolo napadnuté aj uznesenie okresného súdu z 25. augusta 2017 o neprípustnosti navrhovanej zmeny (porov. body 22, 23 rozsudku krajského súdu).

3. Okresný súd žalobu na obnovu konania odmietol uznesením sp. zn. 38Cb/53/2022 z 20. októbra 2023. Sťažovateľ (pôvodne ako jediný žalobca) v žalobe uviedol, že žalobca 2 naňho previedol pohľadávku voči žalovanej (bližšie nešpecifikovanou) zmluvou o postúpení pohľadávok, o čom bola žalovaná informovaná listom z 15. apríla 2020, následne podal 22. novembra 2022 návrh na pristúpenie do konania žalobcu 2. Okresný súd vo vzťahu k žalobcovi 2 žalobu odmietol ako oneskorene podanú a ako podanú neoprávnenou osobou. Vo vzťahu k sťažovateľovi nemal bezpochyby preukázané, že bol osobou oprávnenou na podanie žaloby na obnovu konania, zmluvu o postúpení pohľadávky skutkovo nevymedzil ani ju nepredložil. Bez ohľadu na uvedené však okresný súd žalobu odmietol ako zjavne nedôvodnú podľa § 413 ods. 1 písm. e) CSP. Sťažovateľom predložené nové dôkazy – fotokópia oznámenia o postúpení pohľadávky z 15. septembra 2010, list bývalého konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ], z 27. júla 2010 a osvedčené prehlásenie potvrdzujúce postúpenie pohľadávky zo 16. septembra 2014 – podľa neho svedčia o existencii zmluvy o postúpení pohľadávok z 21. júna 2010, a teda preukazujú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu 2 v pôvodnom konaní. Podľa sťažovateľa zároveň preukazujú, že okresný súd uznesením z 25. augusta 2017 nesprávne rozhodol o tom, že podstatná zmena rozhodujúcich skutočností tvrdených žalobcom nebola prípustná. Toto uznesenie sťažovateľ považuje za nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené. Okresný súd bol však toho názoru, že novo predložené dôkazy viažuce sa na zmluvu o postúpení pohľadávok z 21. júna 2010 nemôžu privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, keďže nejde o dôkazy týkajúce sa predmetu pôvodného konania [v zmysle § 397 písm. a) CSP]. Viažu sa na skutkový stav, ktorý nebol skutkovým základom uplatneného nároku v pôvodnom konaní. Základom pre posúdenie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu 2 (s ohľadom na právoplatnosť uznesenia z 25. augusta 2017 o nepripustení zmeny žaloby) bola zmluva o postúpení pohľadávok z 8. novembra 2011. Okresný súd bol toho názoru, že žalobou na obnovu konania sťažovateľ namieta vlastne procesný postup súvisiaci s uznesením o nepripustení zmeny žaloby, ktorý okresný súd nie je oprávnený v tomto konaní skúmať. Na obranu proti uzneseniu z 25. augusta 2017 slúži iný opravný prostriedok (odvolanie).

4. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 41Cob/149/2023-267 zo 14. februára 2024 potvrdil uznesenie okresného súdu, ale len čo sa týka dôvodu odmietnutia žaloby na obnovu konania ako zjavne nedôvodnej.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa, ktorý vymedzil dovolacie dôvody vadou podľa § 420 písm. f) CSP a nesprávnym právnym posúdením podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

II. Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta svojvoľný a arbitrárny záver najvyššieho súdu prijatý bez zodpovedajúceho odôvodnenia o tom, že sťažovateľom v konaní o povolenie obnovy konania predložené dôkazy sa mali týkať inej zmluvy, než ktorá bola predmetom pôvodného konania, čo zakladá zjavnú nedôvodnosť žaloby na obnovu konania. Uvedené zároveň predstavuje arbitrárny výklad a aplikáciu § 397 písm. a) CSP, ktorý popiera účel a zmysel inštitútu obnovy konania.

7. Podľa sťažovateľa sa všetky ním predložené dôkazy týkali predmetu pôvodného konania peňažného nároku na zaplatenie 390 974,98 eur s prísl. z titulu zmluvy o dielo. Predmet konania v zmysle § 397 písm. a) CSP je podľa neho definovaný v pôvodnom konaní uplatneným nárokom (petitom) a jeho skutkovým základom, nie predloženými dôkaznými prostriedkami (zmluvou o postúpení pohľadávky z 8. novembra 2011). Inak by bol samotný inštitút obnovy konania obsolentný, žiadny novoobjavený dôkaz by nemohol byť dôvodom na obnovu konania.

8. Najvyšší súd zároveň nad rámec zákona podľa sťažovateľa vyžadoval splnenie ďalších podmienok prípustnosti žaloby na obnovu konania, a to že nový listinný dôkaz (oznámenie o postúpení pohľadávky) možno akceptovať len ak sa už v pôvodnom konaní vo vzťahu k nemu vyskytovali skutkové tvrdenia. Ustanovenie § 397 písm. a) CSP pre prípustnosť obnovy konania umožňuje predkladať nielen nové dôkazy a rozhodnutia, ale aj nové skutočnosti. Pokiaľ novoobjavený dôkaz prináša aj nové skutkové tvrdenia, na základe ktorých je potrebné korigovať skutkový stav v pôvodnom konaní, je potrebné ich pripustiť.

9. Sťažovateľ nesúhlasí ani so záverom najvyššieho súdu, že v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci v pôvodnom súdnom konaní. Predložené listinné dôkazy dotvárajú úplnosť a správnosť skutkového stavu.

10. Záver, že návrhom na obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy pochybení vyplývajúcich z nesprávností procesnej povahy v pôvodnom konaní, platí okrem prípadu, ak procesná chyba nastala v dôsledku absencie predloženého dôkazu. Zo žiadneho ustanovenia upravujúceho konanie o obnove konania nevyplýva prekážka spočívajúca v akomkoľvek procesnom rozhodnutí upravujúcom vedenie konania v pôvodnom konaní. Obnova konania je prípustná proti meritórnemu rozsudku ako výsledku celého konania.

11. Sťažovateľ uzatvára, že mu bolo odopreté právo na súdnu ochranu tým, že všeobecné sudy sa odmietli vecne zaoberať podstatou uplatneného nároku zo zmluvy o dielo, ale formalisticky sa zaoberali výlučne otázkou postúpenia pohľadávky (hoci išlo iba o jeden z dôkazných prostriedkov).

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Sťažovateľ namieta porušenie svojich označených práv v dôsledku arbitrárnych a nedostatočne odôvodnených záverov najvyššieho súdu v napadnutom uznesení o odmietnutí dovolania v konaní o žalobe na obnovu konania.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu

vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Ústavný súd totiž nie je súčasťou systému všeobecných súdov ani nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

14. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

15. Ústavný súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní, no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy, keďže je toto posúdenie najvyšším súdom z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti.

16. Vychádzajúc z uvedených východísk, úlohou ústavného súdu je posúdiť, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o odmietnutí dovolania ako neprípustného, prihliadajúc na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa.

17. Sťažovateľ v rámci tvrdenej vady podľa § 420 písm. f) CSP krajskému súdu v podanom dovolaní vytýkal, že neoprávnene posudzoval potenciálny vplyv novoobjavených dôkazov na výsledok pôvodného konania. Podľa najvyššieho súdu však súdy neprekročili rozsah skúmania žaloby na obnovu konania podľa § 397 písm. a) CSP, z ktorého výslovne vyplýva, že nové dôkazy a skutočnosti sa musia týkať predmetu pôvodného konania a musia mať potenciál privodiť žalobcovi priaznivejšie rozhodnutie vo veci (bod 13 napadnutého uznesenia). Pokiaľ sťažovateľ v dovolaní namietal, že krajský súd sa nevysporiadal s navrhovanými výsluchmi svedkov, najvyšší súd pripomenul, že sťažovateľ tieto nedostatky nenamietal v podanom odvolaní, preto absencia reakcie krajského súdu nemôže zakladať nedostatok odôvodnenia jeho rozhodnutia (porov. bod 12 napadnutého uznesenia).

18. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ rozvíja polemiku so závermi najvyššieho súdu v tom smere, čo je predmetom konania v zmysle § 397 písm. a) CSP, resp. či zmluva o postúpení pohľadávok z 8. novembra 2011 predstavuje podstatné skutočnosti tvrdené žalobcom, alebo iba (podľa jeho názoru) jeden z predložených dôkazov.

19. Redukcia významu skutočností a dôkazov, na ktorých sa zakladá aktívna vecná legitimácia žalobcu, tak ako ju prezentuje sťažovateľ, nenachádza oporu v odbornej literatúre. Opísanie rozhodujúcich skutočností je najdôležitejšou časťou žaloby v zmysle § 132 ods. 1 CSP. Požiadavka na ich opísanie je vyjadrením základnej procesnej povinnosti žalobcu vyplývajúcej mu z čl. 8 CSP – „označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci“. Žalobca opísaním rozhodujúcich skutočností vymedzuje predmet sporu. Žaloba by preto mala obsahovať jasný, zrozumiteľný,

pravdivý a úplný popis kľúčových skutočností, ktoré sú základom uplatneného nároku. Žalobca by mal zrozumiteľne a presne popísať všetky relevantné skutočnosti (udalosti), ktoré viedli k podaniu žaloby, aby súd mohol na ne aplikovať hmotné právo. Skutkový dej musí byť opísaný konkrétne a dostatočne odlišiteľne od iných, podobných skutkových dejov, ktorých účastníkom je (bol) žalobca. Rozhodné skutočnosti je potrebné popísať tak, aby boli nezameniteľné či nestotožniteľné s inou podobnou situáciou (*Ivančo, M., Ivanko, D. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2026. s 292 a nasl.*).

20. Uvedené má dosah aj na skutočnosť, že nielen podanie obsahujúce (i) rozšírenie žalobou uplatneného práva, (ii) uplatnenie nového (v žalobe neuplatneného) práva (podľa § 140 ods. 1 CSP), ale aj (iii) podanie obsahujúce podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností uvedených v žalobe (podľa § 140 ods. 2 CSP) súd po obsahovej stránke posúdi ako zmenu, resp. ako návrh na zmenu žaloby (čo sa napokon udialo aj v pôvodnom konaní).

21. V zmysle uvedeného ústavný súd uzatvára, že úvahy sťažovateľa nie sú spôsobilé spochybníť jednak závery najvyššieho súdu vedúce k odmietnutiu dovolania sťažovateľa v tejto časti a zároveň ani závery okresného súdu a krajského súdu o odmietnutí žaloby na obnovu konania bez jej meritórneho preskúmania a s tým súvisiacu aplikáciu § 397 písm. a) CSP pri posudzovaní splnenia podmienok prípustnosti tejto žaloby (porov. najmä bod 4 tohto uznesenia).

22. Záver najvyššieho súdu, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nebol naplnený s následkom odmietnutia dovolania v tejto časti ako neprípustného, tak podľa ústavného súdu nemožno považovať za nedostatočne odôvodnený ani arbitrárny.

23. Následne ústavný súd posudzoval, či najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa v časti, v ktorej jeho prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

24. Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci na tom základe, že súdy neaplikovali § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. že aktívna vecná legitímácia žalobcu bola daná preukázaním oznámenia o postúpení pohľadávky, preto sa nemala skúmať platnosť akejkoľvek zmluvy o postúpení pohľadávok. Najvyšší súd konštatoval, že táto námietka smeruje proti nesprávnym právnym záverom v pôvodnom konaní, nie v konaní o podanej žalobe na obnovu konania (bod 20 napadnutého uznesenia). Preskúmané rozhodnutie krajského súdu (v konaní o žalobe na obnovu konania) nezáviselo na aplikácii § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda ani na sťažovateľom v dovolaní vznesenej právnej otázke (bod 24 napadnutého uznesenia).

25. Ako už bolo uvedené v bode 5 (v spojení s bodom 4) tohto uznesenia, právny záver krajského súdu, na ktorom bolo založené jeho rozhodnutie o potvrdení uznesenia okresného súdu o odmietnutí žaloby na obnovu konania, spočíval na aplikácii § 413 ods. 1 písm. e) v spojení s § 397 písm. a) CSP, nie § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

26. Závery najvyššieho súdu nie je spôsobilá spochybníť ani námietka sťažovateľa o vyžadovaní podmienky prípustnosti žaloby na obnovu konania nad rámec § 397 CSP najvyšším súdom (vo vzťahu k novým skutkovým tvrdeniam), keďže argumentáciu najvyššieho súdu obsiahnutú v bodoch 21 až 23 napadnutého uznesenia možno vnímať len ako vyjadrenia „navyše“ k jednoznačnému záveru o neprípustnosti dovolania z dôvodu, že od položenej právnej otázky nezáviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu.

27. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti spochybňuje vyslovenú nemožnosť napádať v konaní o žalobe na obnovu konania procesné rozhodnutie, ktorým bolo upravené vedenie pôvodného konania (uznesenie z 25. augusta 2017), ústavný súd konštatuje, že záver samotného najvyššieho súdu vo vzťahu k uvedenému tvrdeniu v napadnutom uznesení absentuje. Vyskytuje sa v ňom iba v rámci zhrnutia konania pred okresným súdom a krajským súdom.

28. Z hľadiska tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku odklonu odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu tak ústavný súd rovnako nevidí v záveroch dovolacieho súdu svojvôľu, argumentačnú nelogickosť či neudržateľnosť jeho záverov o tom, že dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu právna norma prostredníctvom § 447 CSP vyslovene umožňuje.

29. Podľa ústavného súdu sa sťažovateľ v konaní o žalobe na obnovu konaní a napokon aj v ústavnej sťažnosti domáha nápravy podľa jeho presvedčenia nesprávneho postupu všeobecných súdov v pôvodnom konaní, ktoré sa odmietli meritórne zaoberať nárokom vyplývajúcim zo zmluvy o dielo, z dôvodu formalistického posudzovania aktívnej vecnej legitimácie. K uvedenej námietke formalistického postupu sa už vyjadril najvyšší súd v napadnutom uznesení, keď uviedol, že sťažovateľ od súdu žiada, aby napriek nesprávne vymedzeným skutkovým tvrdeniam týkajúcim sa aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v pôvodnom konaní priznal žalované plnenie, resp. povolil obnovu konania, čím sa vlastne domáha porušenia procesných pravidiel na úkor protistrany (bod 27 napadnutého uznesenia).

30. Ústavný súd preto, sumarizujúc už uvedené závery, konštatuje, že nezistil v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu